

د لمانخه زده كره

ليكنه

ډاكتور / عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع زلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف

صالح بن عبد العزيز الراجحي

غفر الله له ولوالديه ولنزولته ولجميع المسلمين

www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

د امانخه زده كړه

ليكنه

ډاكټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع زلال

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد. - الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

په لومړۍ مرحله کې اړتیا نلري..

نو ما دا غوره وگڼل* چې دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چې يو مسلمان ته يې زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهرې مسئلې سره مي دقران او سنت څخه دليل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصيلي مسائل مي پرېښودل، او دلوستونکي دزياتي استفادي لپاره مي داسې طريقه غوره کړه چې هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نوره ژبو ته يې ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غواړم چې دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) گټور او داستفادي وړ وگرځوي.
انه سمیع مجیب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزيد

رياض-١/١/١٤١٤هـ

يادونه: دکومي کلمې په خوا کې چې د ستورې (°) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پای کې په لست کې مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

لومړنی خبري

له پیغمبر ﷺ څخه په صحیح حدیث کې راغلي دي چې فرمائي: «بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا».

ترجمه: اسلام په پنځو (بنیادونو) باندې جوړ دی: (پدې) اقرار کول چې بيله الله ﷻ څخه د عبادت وړ او حق معبود* نشته، او محمد ﷺ د الله پیغمبر دی، او لمونځ کول، او زکات ورکول، او روژه نیول، او دکعبې شریفې حج کول - دهغه چا لپاره چې هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حدیث شریف د اسلام پنځه ارکانو ته شامل دی، او هغه دادي:

لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):
 ددې کلمې معنی داده: چي بيله يو الله څخه بل
 هيڅوک دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله)
 دتولو هغو معبودانو (خدایانو) نفي کوي چي بيله الله
 ﷻ څخه يې عبادت کيږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره
 چي شريك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمايي:
 ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا
 بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې
 شاهدي ادا کړې ده چي بيله الله څخه بل هيڅوک
 دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چي
 (په عدل سره دکائناتو) پال او تدبير* (دهغه) په لاس
 کي دي، نشته بيله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*،
 هغه بڼه غالب او بڼه حکمت والادي.

او د (لا إله إلا الله) ويلو، او شاهدي ورکولو کي،

په دريو شيانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهيت توحيد:

او هغه دادی چي يواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندگۍ مستحق وبلل شي، او په هيڅ ډول دا (عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي. او دا هغه توحيد دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پيدا شويدې، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ

وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ۵۶]

ترجمه: او ما پيريان او انسانان ندي پيدا کړي مگر ددي لپاره چي (يواځي*) دوی زما عبادت وکړي. او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پيغمبران را ليرلي، او کتابونه يې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ۳۶]

ترجمه: او په تحقيق سره موږ په هر (پخواني) امت

کي يو پيغمبر ليرېلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې) چي تاسو (يوآخي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دی، نو کله چي دتوحيد معنی دا شوه: چي يوآخي بنايي دالله عبادت وشي، نو بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك گڼل کيږي، نو که څوک په خپل اختيار سره بيله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلاً دهغه لپاره لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال ځني* وکړي، يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروی ورته حلال کړي، يا د مړي نه مدد او مرسته وغواړي، او يا داسي نور، نو دا په حقيقت کي* له الله سره شريك نيول دي، او شرك له ټولو نه لويه گناه ده چي (دمسلمان) ټول نيك اعمال له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادی چي انسان پدې اقرار وکړي چي

یواځي * الله ﷻ (دمخلوقاتو) پیدا کونکی، روزي ورکونکی، ژوند بښونکی، مرگ راوستونکی، (دکائناتو) پالونکی، او داسمانونو او ځمکو څښتن دی. او پدې سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چي الله ﷻ مخلوقات پیدا کړيدي، تردې پوري چي په کومو مشرکینو کښي چي زموږ پیغمبر محمد ﷺ رالیږل شوی وو، هغوی هم پدې توحید اقرار کاوه او ترینه منکر نه وو، الله ﷻ فرمائي: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [یونس: ۳۱]

ترجمه: (ای پیغمبره مشرکینو ته) ووايه چي څوک تاسو ته له آسمان او ځمکي نه روزي * درکوي؟ او څوک دغوږونو او سترگو مالک دی؟ او څوک ژوندي له مړي نه او مړی له ژوندي څخه راوباسي؟ او څوک

د (ټولو) کارونو تدبير او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووايي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووايه چي آيا تاسو (د الله څخه) نه ويريرئ؟

او له انسانانو نه ډير کم داسي خلک شته چي د ربوبيت له توحيد نه يې په بنکاره انکار کړيدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري، خو يواځي* د تکبر او عناد په وجه يې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړيدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ۱۴]

ترجمه: او د دغو (آياتونو څخه) دوی دظلم او سرکشی د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو يې په هغه يقين او باور درلود.

دربم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحيد: د اسماء او صفاتو توحيد دادی چي دالله په هغو صفاتو ايمان ولرو چي دخپل ځان لپاره يې ثابت

کړي، او يا پيغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بي لدې چي دهغه په کيفيت او څرنگوالي پوه شو، او يا يې بيان کړو، او بيله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يوشان وگڼو، او يا يې په اصلي معنی کي تغير راولو، او يا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير بڼه او بڼايسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ. او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او څېر بل هيڅ شى نشته، او هم هغه بڼه اوريدونکى او بڼه ليدونکى دى.

نو په (لا إله إلا الله) ویلو کې ددې (پورتنیو) دريو شيانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوک چې (لا إله إلا الله) په خوله سره ووايي او په معنی يې پوه شي، او دهغې مطابق عمل وکړي، يعني الله ته شريك پيدا نکړي، او يواځي هغه د عبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقيقي مسلمان دی، او هغه څوک چې دغه کلمه په خوله سره ووايي، او دهغې مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کې په هغې عقیده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوک چې دغه کلمه په خوله ووايي، او دهغې په خلاف عمل وکړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووايي (بيا هم مسلمان نه بلل کېږي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ویلو معنی داده: چې په هغه دين او رسالت باندي ايمان راوړو کوم چې محمد ﷺ د الله ﷻ له جانبه موږ ته

راوړی دی، او په کومو چي يي امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شيانو نه چي يي منع کړیده له هغونه ډډه وکړي شي، او دا چي (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپیغمبر ﷺ دشریعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمایي: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتیا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پیغمبر راغلی دی، چي ډیر سخت او دروند دی پر ده باندي هغه څه چي تاسو ته تکلیف رسوي، (او) په تاسو باندي ډیر حرصناک دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی. او فرمایي: ﴿مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوک چي دپیغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(په حقيقت سره) هغه دالله ﷺ اطاعت کړې دی.
او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۳۲]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپیغمبر اطاعت وکړئ
(حکم ومني)، ددې لپاره چې په تاسو رحم وشي.
او فرمايي: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ
عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ۲۹]

ترجمه: محمد دالله ﷺ پیغمبر دی، او هغه
کسان (صحابه کرام) چې لده سره دي (هغوی) پر
کفارو سختگیر، او په خپلو مینځونو کې مهربان او
زړه سواندي دي.

دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:
الله ﷺ فرمايي: ﴿وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ﴿ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مگر پدې (خبره) چي يواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راگرځيدونکی او مايل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلک دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا

مَعَ الرَّائِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

مالدارو خلکو* د مالونو څخه اخیستل کېږي او فقيرانو او نورو د زکات مستحقو کسانو ته ورکول کېږي، او هغه د اسلام دارکانو څخه یو لوی رکن دی، چي په هغه سره اجتماعي لاسنيونه* او دافرادو په مینځ کي یو له بل سره مرسته او تعاون کول مینځ ته راځي، او پدې شکل سره یې فقیر او محتاج لره په مالدار سړي باندي دا حق گرځولی دی چي بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

ظورم رکن: د رمضان دمیاشتي روزه:

الله ﷻ فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾
[البقرة: ۱۸۳]

ترجمه: اي مومنانو په تاسو باندي روزه فرض کړې شویده، لکه څنگه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وويرېږئ.

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت*

او قدرت يي ولري:

اللَّهُ جَلَّالاً فَرَمَائِي: ﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ
اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

[آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلکو* باندي دبيت الله
حج کول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو
راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوک چي کافر شو
(ويي نه مانه دغه حکم) نو بيشکه الله د ټول عالم نه
بې پرواه دی.

د لمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرگنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه د اسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بيله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحيح کيدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروايي کول د منافقینو له صفاتو څخه شميرل کيږي، او (په مکمل ډول سره) پريښودل يي کفر او گمراهي ده، چي په هغه سره انسان د اسلام له دايري نه وزي، لکه څنگه چي پيغمبر ﷺ په صحيح حديث کي فرمايي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلَاةِ».

ترجمه: دسړي او دکفر او شرک په مينځ کي (جلاکونکی حد) د لمانځه پريښودل دي. او فرمايي: «الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،
ترجمه: کوم عهد او پيمان چي زمور او ددوی

(کافرانو) تر مینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پریښود نو په رښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یې حَسَن بللی دی).

لمونځ د اسلام بنیاد او اساس دی، او هغه د الله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنگه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ د الله ﷻ سره د بنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو د قدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له ټولونو نه اولینو فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شويده، او لمونځ پدې امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له ټولونو نه غوره*

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلَاةُ عَلَيَّ وَقَتِهَا»،
یعني: لمونځ کول په خپل وقت کې. (دا حدیث بخاري او
مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ د گناهونو د پاکيدلو سبب
گرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ
نَهْرًا بِيَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ
يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟» قَالُوا: لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ، قَالَ:
«فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه ديو
کس د کور د دروازې مخي ته يوه وياله* وي او هره ورځ
په هغه کې پنځه ځله ولامبي*، نو ايا دده (په بدن) کې
به څه خيري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وويل: نه،
هيڅ خيري* به پاتي نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو
دا (په ورځ کې) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله
ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) گناهونه بخښي. (دا

حدیث بخاري او مسلم روایت کړیدی.

او په حدیث کي له پیغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغه کله لږدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصیت او اخيرنی خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندې دي، له الله نه وويريری». (دا حدیث احمد او نسائي او ابن ماجه روایت کړی دی).

الله ﷻ په قرآن کریم کي دلمانځه او لمونځ کونکو ډیر لوی فضیلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زیاته یادونه کړیده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصیه کړیده، الله ﷻ فرمایي: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وکړی، او (په خاصه توگه) په مینځني (مازدېگر) لمونځ باندي، او (په لمانځه کي) الله ته په ویره (او

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ [العنكبوت: ۴۵]

ترجمه: او لمونځ بڼه اداء کړي، په رښتیا سره
لمونځ (انسان) له بي حیایي او بدو کارونو څخه منع
کوي.

او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ
وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ۱۵۳]

ترجمه: ای مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ
کولو سره مدد وغواړي، په رښتیا سره چي الله له صبر
کونکو سره دی.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا
مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ۱۰۳]

ترجمه: په تحقیق سره لمونځ پر مومنانو باندي
معین او ټاکلی وخت کي فرض دی.

الله ﷻ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله ﷻ فرمایي: ﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا﴾ [مریم: ۵۹]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خلیفگان* راغلل چي لمونځ يي ضایع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لارل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله ﷻ په خپل مبارک کتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړیدی چي دمجرمانو او گنهگارانو ودوږخ* ته دداخلیدلو اولین سبب دلمانځه پرېښودل دي، هغه فرمایي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ۴۲-۴۳]

ترجمه: (له دوږخیانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږځ ته راوستل شوي یو).

او پیغمبر ﷺ فرمایلي دي چي څوک دسهار* او مازدیگر* لمونځ وکړی نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنگه چي په صحیح حدیث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى الْبُرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوک چي دسهار او مازدیگر لمونځ وکړی، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي يو عام او بڼکاره عبادت دی، چي معنی او مفهوم يي دادی چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او کامل اطاعت يي وکړي چي هيڅ شريك او ساری* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته د تقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربيه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي د لمونځ کونکي په ايمان، او د الله رب العالمين په بندگی کي دهغه په

ريښتنولی او صداقت دلالت کوي.
نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار
شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه
طريقه سره اداء کړي چي الله جَلَّالَهُ مشروع کړيده، تر
خو پدي توگه دالله جَلَّالَهُ او د پيغمبر صَلَّيْهِ اطاعت پر ځای
کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان
ورغوري*.

طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالي

دا طهارت د بدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاک ساتلو ته شامل دی.

* د بدن پاکوالي په دوو شيانو سره کيږي:

لومړی: غُسل (ځان مينځل):

چي دجنابت*، حيض، او نفاس نه وروسته کيږي، پداسي شکل سره چي ټول بدن او وينستان* په اوبو سره دپاکوالي په نيت ومينځي*.

دوهم: اودس کول:

اللَّهُ جَلَّالاً فَرَمَای: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى

الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ
وَامْسَحُوا بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اي مومنانو كله چي لمانځه ته دولاړيدلو (نيت او اراده) وكړي، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنگلو* پوري ومينځي، او پر خپلو سرونو باندي

مسح وکړئ، او خپلي پښې * تر بجلکو * (پنډيو) پوري (ومينځئ).

نو دا مبارک ایت په هغو شيانو مشتمل دی د کومو چي مراعات په اودس کولو کي واجب دی، او هغه شيان دا دي:

۱- دمخ مينځل دخولي او پوزي ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنگلو پوري د لاسونو مينځل *.

۳- د غوړونو په شمول د ټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو * پوري د پښو مينځل.

* او د جامو او ځای پاکوالی دادی چي له مرداری او نجاست (گندگی) نه لکه: تشي بولي *، ډکي بولي * او نورو نجاستونو (گندگیو) څخه پاک وساتل شي.

تیمم وهل

له هغو اسانتیاوو او سهولتونو څخه چې الله ﷻ مسلمانانو ته ورپه برخه کړيدي، يو هم دادی چې داوبو دنشتوالي په وخت يا په هغه صورت کي چې داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته يي تیمم وهل روا کړیدی. (د تیمم طريقه) پداسي شکل سره ده چې لاسونه به په ځمکه باندي ووهي او بيا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا

طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: (که مو چيري اودس يا غسل کولو ته ضرورت شو) او بيا مو اوبه ونه موندلي * نو په پاکه خاوره سره تیمم وکړی، (يعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح کړی.

عمار رضي الله عنه وايي: پيغمبر صلى الله عليه وسلم زه په يو کار پسي واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مي پيدا نكړي، نو (دپاكوالي لپاره) په خاورو كې داسي ولغړيدم* لكه څنگه چې يو حيوان لغړي (او بيا مي لمونځ وكړي)، او بيا پيغمبر صلى الله عليه وسلم ته راغلم او قصه مي ورته بيان كړه، نو ويي فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الْأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشَّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهَرَ كَفَّيْهِ وَوَجَّهَهُ.

ترجمه: تا ته دا كافي وه چې لاسونه دي داسي په (ځمكه) وهلي واي، او بيا يي لاسونه يو ځل په ځمكه ووهل، او بيا يي په چپ (لاس) سره بنسې (لاس)، او د لاسونو پنځې او خپل مخ مسح كړي. (دا حديث بخاري او مسلم روايت كړيدی).

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پنځه لمونځونه فرض کړيدي، او هغه: دسهار، غرمي، مازديگر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.
۱- دسهار لمونځ:

او هغه دوه رکعته دی، او وخت يي له دوهمي سپيدي* (هغه پراخه روښنايي چي دشپي لخوا په مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.
۲- دغرمي لمونځ:

او هغه څلور رکعته دی، او وخت يي دآسمان له مينځ نه دلمر له زوال څخه شروع بيا تر هغه پوري دوام لري چي دهر شي سيوری يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.
۳- دمازديگر لمونځ:

او هغه څلور رکعته دی، وخت يي دغرمي دوخت

له وتلو نه شروع کيږي تر هغه پوري چي دهر شي سيوری دوه برابره شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي، او دضرورت وخت يي دلمر تر لويدلو پوري دی.

۴- دمانځم لمونځ:

او هغه دري رکعتي دی، او وخت يي دلمر لويدلو* نه تر سره شفق* ورکيدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغه خور رکعتي دی، وخت يي دمانځم دوخت له ختميدلو نه وروسته بيا دشيپي تر دريمي حصي او يا اولي نيمايي حصي پوري دی.

د لمانځه اداء کولو طريقه

وروسته لډي نه چي بدن او د لمانځه ځای په تير شوي کيفيت سره پاک شي، او مسلمان د لمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کي بیت الله شريف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او يا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نيت به په زړه کي کوي، او بيا به لاندې افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبير (تکبير تحریمه) «الله اکبر» به وايي،

پداسي حال کي چي د سجدي ځای ته به گوري.

۲- د تکبير ويلو په وخت کي به خپل لاسونه دا ورو

برابر او يا د غوږونو د برابرۍ په اندازه پورته کوي.

۳- د «الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت

ده: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»^(۱)، او که وغواړي دا دوعا دي
 ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ
 الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْقَى
 الثُّوبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ
 بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»^(۲).

۴- بيا به وايي «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ،
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»^(۳)، او بيا به «الحمد لله» لوي:

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاكي سره يادوم او ستا پوره ستاينه كوم، او مبارك دى
 نوم ستا، او اوچت دى شان او شوكت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت
 وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د گناهونو تر مينځ دومره لري والى راولې، لکه
 څنگه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ کي لري والى راوستى دى،
 الهي! ما له خپلو گناهونو نه داسي پاک کړې لکه څنگه چي سپينه جامه
 له خيرو نه پاکه کړي شي، الهي! ما له گناهونو نه په واوره، او اوبو، او
 رېلى سره ووينځي.

(۳) ترجمه: په الله سره د رتل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ
 يَوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ
 الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ
 عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾^(۱)، او لدې وروسته به «آمین»
 وایي.

۵- بیا به له قرآن کریم نه هغه سورت او یا هغه
 آیتونه لولي چي په یاد یې وي او ورته اسانه وي، لکه
 دا سورت: ﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ
 يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

دیر زیات مهربان او پوره رحم لرونکی دی شروع کوم.

(۱) ترجمه: ټولي غوره ستاینې یواځې الله تعالی لره دي چي دټول عالم
 پالونکی دی. دیر زیات مهربان او پوره رحم لرونکی دی. دجاء دورځي
 خاوند دی. یواځې ستا عبادت کوو او یواځې له تا څخه مرسته غواړو.
 مونږ ته سمه لياره وښينه. دهغو کسانو لياره چي تا پر هغوی باندي
 انعام کړی دی، نه دهغو کسانو لياره چي ورباندي غضب کړې شوی، او
 نه دگمراهانو لياره.

وَاسْتَغْفِرُهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿١﴾، او يا دقرآن کریم بل کوم
سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللَّهُ أَكْبَرُ»^(۲) په ويلو
سره رکوع کوي، پداسي حال کي چي ملا* به يي
سیده او برابره وي، او لاسونه به يي پر ځنګنونو*
ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ»^(۳) به وايي، او دري
ځلي* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»^(۴) په ويلو سره له

(۱) ترجمه: کله چي دالله مرسته او برياليتوب رارسېږي. او ووينې چي خلک
جوېې جوېې د الله په دين کي ننوځي. نو خپل پروردگار په پاکۍ ياد
کړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشکه چي هغه ډير دتوبې
قبلوونکی دی.

(۲) ترجمه: الله ډير لوی دی.

(۳) ترجمه: پاک دی ځما لوی پروردگار.

(۴) ترجمه: قبول کړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که يوازي ځانته وي، او له دريدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، مِلءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلءَ الْأَرْضِ، وَمِلءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»^(۱) وايي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کيدو په وخت کي به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ...» تر آخره پوري وايي.

۸- بيا به د «الله أكبر» په ويلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي مټان* (يا څنگلي) به يي له بغلونو څخه، او ورنونه* به يي له لينگو* څخه ليري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندي

(۱) ترجمه: اي زمونږ پروردگاره! تالره ټوله غوره ستاينه ده، ستاينه ډيره زياته، پاڪه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مينځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شيانو چي تا وروسته غوښتي دي.

له پوزي سره، دواړه وُرغوي*، ځنگلونه، دپينو دگوتو شايي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى»^(۱) به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومه دوعا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورته کوي، او پر چپه پښه به کښيني، او بنی* پښه به دروي*، او لاسونه به پر ورتونو او ځنگلونو باندي ايرېدي، او «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»^(۲) به وايي.

۱۰- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کوم ترتيب سره چي يي لومړۍ سجده وکړه،

(۱) ترجمه: پاک دی ځما لوی پروردگار.

(۲) ترجمه: الهي! ما ته بخښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي راته راکړې، او هدايت راته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

او پدې ډول سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.
 ۱۱- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کریم يو سورت ورپسي وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يي په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدي څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلی * وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»^(۱) ووايي.

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله

که چیري لمونځ دوه رکعتیز وو لکه دسهار،
 جمعي، او یا اختر لمونځ نو تر اخره به ناست وي او
 د «التحيات...» وروسته به «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى
 آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ،
 إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ،
 كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ
 مَجِيدٌ»^(۱) ووايي، او له څلورو شيانو څخه به پناه
 غواړي او داسي به وايي: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پر تا ای پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله
 پر نیکو بندگانو، زه شاهدي ورکوم چې بيله الله نه بل د عبادت وړ
 معبود نشته، او شاهدي ورکوم چې محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل و عيال درود وليږه، لکه څنگه
 چې دي پر ابراهيم عليه السلام او د ابراهيم عليه السلام پر اهل و عيال درود ليرلی دی،
 په رښتيا سره ته ستايلی شوی، د لويي خاوند يې، او برکت نازل کړه پر
 محمد او د هغه پر اهل و عيال باندي، لکه څنگه چې دي برکت نازل
 کړی دی پر ابراهيم عليه السلام او د هغه پر اهل و عيال باندي، په رښتيا سره ته
 ستايل شوی، د لويي خاوند يې.

عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا
وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ»^(١)، او بيا به
دخپل ځان لپاره د دنیا او اخرت د خير غوښتلو د وعا
کوي، او دا (دوعاگانې او اذکار) په فرضي او نفلي
لمونځونو د واره کي ويل کيږي.

بيا به په «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ»^(٢) ويلو سره
بني طرف ته سلام گرځوي، او بيا به په «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَةُ اللَّهِ» ويلو سره چپ طرف ته سلام گرځوي.
او که لمونځ دري رکعتيز وي لکه دمانام لمونځ،
او يا څلور رکعتيز وي لکه دغرمي، مازديگر، او
ماسخوتن لمونځونه، نو د لومړي ناستي له

(١) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له
عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتنې
د شر څخه.

(٢) ترجمه: سلام (سلامتيا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

«التحيات..» نه وروسته به «الله اکبر» ووايي او وبه دريږي، او بيا به «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به رکوع او سجده وکړي، لکه څرنگه چې يې په اولو دوو رکعتونو کې وکړه، بيا به په همدا ډول سره څلورم رکعت کوي، ليکن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّكُ» په شکل کښيني، او هغه داده چې بنی پښه ودروي، او چپه پښه به تر هغه لاندې کښيږدي، او کوناتي به پر ځمکه کښيږدي، او بيا به «التحيات..» ووايي، دمانځم په دريم رکعت کې، او دغرمي، مازديگر او ماسخوتن په څلورم رکعت کې، او بيا به پر پيغمبر ﷺ باندي درود «اللهم صلِّ..» وايي، او که وغواړي نو دوعا دي وکړي، او بيا به بنی او چپ طرف ته سلام وگرځوي لکه څرنگه چې مخکې بيان وشو.

او پدې ترتيب سره يې لمونځ پوره او بشپړ شو.

د جماعت * لمونځ

دجماعت لمونځ په یوازې لمونځ باندي اووېشت درجي زیات فضیلت او غوره والی لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روایت دی چي پیغمبر ﷺ فرمائي: «لقد هممتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتقامَ ثم أخالفَ إلى قومٍ في منازلهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأحرقها عليهم».

ترجمه: په رښتیا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وویل شي)، او بیا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه یي) ورباندي وسوځوم. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

نو که چيري دجماعت لمونځ پرېښودل لویه ګناه نه وای، پیغمبر ﷺ به دوی دکورونو په سوځولو سره نه تهدید * کولای. او الله ﷻ فرمائي: ﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ

وَأَتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾ [بقره: ۴۳]

ترجمه: او لمونځ بڼه اداء کړئ، او زکات ورکړئ،
او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ
کونکو سره لمونځ وکړئ).

د جمعې لمانځه

اسلام هميشه يووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلگ) رابولي*، او اختلاف بد گڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هيڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مينځ کي ديووالي او وحدت درامينځ ته کيدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشويق کړي نه وي، او په هغه سره يې امر نه وي کړی.

د جمعې ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ يادونه او تعظيم کوي، او دنيا له کارونو او مصروفيتونو نه ليري په مسجدونو کي راغونډيږي، ترڅو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه يوه مهمه فريضه او وجيبه* په ځای کړي، او دخطيبانو او عالمانو هغه لارښودونو او ارشاداتو ته غوږ کښيږدي، کوم چي په خطبه کي يې

وراندې کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چې خطيب دهغي پواسطې سره اوريدونکي دالله ﷻ توحيد ته رابولي*، او هغوی ته نوی ژوند ورکوي، او دالله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يې په زړونو کې بيا تازه کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو کله چې دجمعي په ورځ (دجمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله و ذکر (لمانځه) ته ورودانگۍ*، او پلورل* (او پيرودل)* پريږدئ، دا ستاسو لپاره ډيره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چې کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

کي خواړه* شی، او دالله فضل وغواړی، او الله په ډیرو یادوولو سره یاد کړی، ژر دی چي کامیابه به شی.

او دجمعي لمونځ پر هر مسلمان نر او بنځي باندي فرض دی، کله چي بالغ* ازاد او مقيم* وي، او پیغمبر ﷺ همیشه هغه اداء کړی دی، او دهغه چا لپاره يي ډیره سخته سزا ټاکلي ده چي هغه نه اداء کوي، پیغمبر ﷺ فرمایي: «لَيَنْتَهَيْنَ أَقْوَامًا عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

ترجمه: دجمعي لمونځونو پرینسودلو نه دي خلک په کلکه ډډه وکړي، او (که داسي ونکړي نو) الله ﷻ به ددوی په زړونو باندي (دغفلت) مهر* (ټاپه) لگوي، نو بیا به دغافلانو (گمراهانو) له جملي نه وي. (دا حدیث مسلم روایت کړی دی).

او فرمايي: «مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعٍ تَهَاوُنًا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوک چې دري جمعي (لمونځ) دسستی او تنبلی په وجه پرېږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مَهر (تاپه) ولگوي.

دجمعي لمونځ دوه رکعته دی، چې یو مسلمان به یې په امام پسي دمسلمانانو سره یوځای په جمعه کي اداء کوي.

دجمعي لمونځ بيله جمعي څخه نه صحيح کيږي، نو مسلمانان به سره یوځای راغونډيږي، او امام به دوی ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان تردې که خپل ملگري ته ووايي چې: مه، يا چوپ شه، نو دا هم بيخايه (او ممنوع) کار دی.

د مسافر لمونځ

الله ﷻ فرمایي: ﴿يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ١٨٥]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تکليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دی، او الله ﷻ هر څوک دخپل وس سره سم * مکلف کوي، او دداسي کار امر ورته نکوي چي په هغه نشي توانيدلای*، او له دې امله چي په سفر کي هم دمشققت او تکليف اټکل دی، نو الله ﷻ په هغه کي دوه شيان داسانتيا لپاره روا کړيدي:

لومړی: د لمانځه لنډول (قصر کول):

پداسي ډول سره چي څلور رکعتيز لمونځ به دوه رکعته کوي، نو که چيري ته مسافر وي نو د غرمي، مازديگر او ماسخوتن لمونځ دوه رکعته وکړه، او

دماښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتي کيږي
يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷻ له
طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه
حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسي خوبڼوي
لکه څنگه چي دگران حکمونو (عزيمتونو) په ځای
کول خوبڼوي.

دسفر په حکم کي: دموټر*، الوتکي، کبنتی*،
ريل گاډی، څارويو*، او يا پښو سره سفر کول برابر
دي، دې ټولو ته سفر ويلي کيږي، او لمونځ پکښي
کي لنډ کيږي، تر څو چي سفر دگناه په مقصد نه وي
(چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوه لمونځونو يوځای کول:

مسافر ته روا دي چي دوه لمونځونه يو ځای په
يوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديگر لمونځونه
به يوځای کوي، او همدا رنگه دماښام او ماسخوتن

لمونځونه به يوځای کوي، او ددواړو لمونځونو وخت به يو کوي، خو دواړه لمونځونه به يوله بل څخه بيل* اداء کيږي، لومړی به د غرمي لمونځ کوي بيا به ورپسې سمدستي* دمازديگر لمونځ کوي، يا اول دمانځام لمونځ او ورپسې به سمدستي دماسخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځونو يوځای والی يوازي* او يوازي دغرمي او دمازديگر، او دمانځام او دماسخوتن په مينځ کي وي، مثلاً دسهار او غرمي، يا دمازديگر او مانځام لمونځونه يوځای کيدلای شي.

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)
 دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چي دلمانځه نه
 وروسته دري ځلي «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» وويي، او بيا به دا
 (دعا) وايي: «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ
 يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ
 الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ
 لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ
 الْجَدُّ»^(۱)، او دري دیرش ځلي به «سُبْحَانَ اللَّهِ»، «الْحَمْدُ
 لِلَّهِ»، «اللَّهُ أَكْبَرُ» وويي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به
 «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

(۱) ترجمه: د ثنا، ستايني او لويي څښتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده
 يي کوي (او مونږ ټول ستا بندگان يو) چه اي زما الله څوک منع کوونکي
 نشته د هغه څه چه ته يي ورکوي، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته
 يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال گټه نه رسوي.

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^(۱) وايي.

او (بيا به) آيت الكرسى، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي. او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنگه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل وويي: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^(۲). او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

(۱) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(۲) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ژوند ورکوي، او مرگ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

د فرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارینه او ښځي * لپاره سنت دي - که چيري هغه مسافر نه وي - د فرضو څخه پرته د دوولس رکعتو لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دا دي:

څلور رکعتو د غرمي د لمانځه څخه مخکي، او دوه رکعتو وروسته، او دوه رکعتو د ماښام د لمانځه څخه وروسته، او دوه رکعتو د ماسخوتن د لمانځه څخه وروسته، او دوه رکعتو د سهار د لمانځه څخه مخکي.

له أمّ المؤمنین أمّ حبيبہ رَمَلَه بنت أبي سفيان رضي الله عنه نه روايت دی وايي: د پيغمبر ﷺ نه مي واوريدل چي فرمايي: «مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصَلِّيَ لِلَّهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكَعَةً تَطَوُّعًا غَيْرَ الْفَرِيضَةِ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ».

ترجمه: هيڅ يو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ کي د فرضو څخه پرته دوولس رکعتو بيله فرضو څخه

نفل لمونځ وکړي، مگر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ د غرمي، ماينام، او ماسخوتن سنت نکول، خو دسهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او دپيغمبر ﷺ (طريقه) زمور لپاره داقتداء او پيروي غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب:

[۲۱]

ترجمه: بيشکه چي دپيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده.

او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما گوري لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التَّوْفِيقِ، وَصَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ

وَسَلَّمَ،،،

دلچسپي داخلاف په صورت کي يوه معنی لرونکي کلمات

چي په کتاب کي راغلي دي

کلمه	معنی
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهمیت
اندامونه	اعضاء
اهمیت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلی، بلوغ سن ته رسیدلی
بجلکه	بننگری، دپښي گیتی
بدن	جسم، وجود
بر کي لرل	شاملیدل
بیل	جلا، جدا
پښي	سپي
پلورل	خرخول
پوښتنه	تپوس، سوال
پیرودل	رائیول، اخیستل
تدبیر	تنظیم، پالنه
تدبیر	اداره، پالنه، کنترول

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتيازي، بولي
توانيدل	قدرت لرل
توپير	فرق
تهديد	ويروال، گواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جمه لمونځ
جنابت	غسل اوبستل
خلي	واري
څنگون	زنگون، ټکی، ټوټکی
څرگنده	معلومه
څرگنده	بنکاره، ظاهره
څرنگوالی	کیفیت
څنگل	لیچه، مټ
خلک	خلق
خليفگان	هغه کسان چي له تير شوو کسانو نه نمايندگي کوي
خواره	تیت، خپاره
خیره	ناپاکي، چټلي

کلمه	معنی
دروړ	نیغ نیول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دویم
ډکي بولي	غل، غټي بولي، دانسان گندگي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز و نیاز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثیر
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساری	مثل، مانند، همتا، شبیه
سپیدی	دسهار رنایي، دسبا کیدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سحر، سهر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	گواهي
شفق	دمابنام په وخت کي داسمان (أفق) سرخي

معنی	کلمه
راسته	ښی
دښمني	عناد
بهر، ښه	غوره
ټولول، جمع کول	غونډول
کیناستل	کښیناستل
یو بل سره کومک کول	لاسنیونه
غسل کول	لامبل
لغښتل، ډډه په ډډه اوړیدل، رغښتل	لغړیدل
باطله وي، ورکوي	له مینځه وړي
ساق، د بجلکي او ځنگون تر مینځ حصه	لینگی
نماز دیگر	ماز دیگر
داوړې نه تر ځنگل پوري حصه	مټ
تینگ، کلک	محکم
غلامان	مریان
خدای، هغه څوک یا څیز چې خلک یې عبادت کوي	معبود
هغه څوک چې مسافر نه وي، په خپل وطن کې	مقیم

کلمه	معنی
ملا	شا
مهر	تاپه
موټر	گامډی
موندل	پیدا کول
مینځي	پریولې، پریمینځي
وردانگل	ورځغستل، منډه وهل
ورغوی	دلاس تلی
ورون	پتون، بنانگه
وسعه	قدرت، توان
وگپل	وبلل
وینستان	ورینستان
یو برابر	یو چند

دموضوعاتو فهرست

- ۳..... سرريزه
- ۵..... لومړنۍ خبري
- ۶..... لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):.....
- ۱۴..... دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:.....
- ۱۶..... څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:.....
- پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلور اتلو
- ۱۷..... طاقت* او قدرت يي ولري:.....
- ۱۸..... دلمانځه اهميت*.....
- ۲۶..... طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی.....
- ۲۸..... تيمم وهل.....
- ۳۰..... فرض لمونځونه.....
- ۳۲..... دلمانځه اداء کولو طريقه.....
- ۴۳..... د جماعت* لمونځ.....
- ۴۵..... د جمعې لمونځ.....
- ۴۹..... د مسافر لمونځ.....
- ۴۹..... لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):.....
- ۵۰..... دوهم: د دوو لمونځونو يوځای کول:.....

د لمانځه زده کړه

٦١

- ٥٢ ..... (دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاگانې).....
- ٥٥ ..... د فرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه).....
- ٥٧ ..... د موټف لنډه پيژندنه.....
- دلهجی داخلاف په صورت کي يوه معنی لرونکي
- ٥٨ ..... کلمات.....
- ٥٨ ..... چي په کتاب کي راغلي دي.....
- ٦٣ ..... د موضوعاتو فهرست.....

تَعَالِيمُ الصَّلَاةِ

تَأَلَّفَتْ

عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ

بِرَجْمَتِهِ

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّزَّاقِ

بِاللُّغَةِ «الْبَسْتَوِ»

إدارة أوقاف
صالح عبد العزيز الراجحي

تَعَايِيرُ الصَّلَاةِ

تَأَلَّفَتْ

د. عَيْدُ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ

بِرَحْمَتِهِ

عَيْدُ اللَّهِ النَّبَّانِيُّ زَلَّالٌ

بِاللُّغَةِ «الْبُسْتُو»

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**